



**UMOWA MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A BOŚNIĄ I HERCEGOWINĄ DOTYCZĄCA DZIAŁAŃ  
OPERACYJNYCH PROWADZONYCH PRZEZ EUROPEJSKĄ AGENCJĘ STRAŻY GRANICZNEJ  
I PRZYBRZEŻNEJ W BOŚNI I HERCEGOWINIE**

UNIA EUROPEJSKA

oraz

BOŚNIA I HERCEGOWINA

zwane dalej indywidualnie „Stroną”, a łącznie „Stronami”,

MAJĄC NA UWADZE, że mogą pojawić się sytuacje, w których Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (zwana dalej „Agencją”) koordynuje współpracę operacyjną między państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Bośnią i Hercegowiną, w tym na terytorium Bośni i Hercegowiny,

MAJĄC NA UWADZE, że należy ustanowić ramy prawne w formie umowy o statusie w odniesieniu do sytuacji, w których członkowie zespołu rozmieszczeni przez Agencję będą mieli uprawnienia wykonawcze na terytorium Bośni i Hercegowiny,

MAJĄC NA UWADZE, że umowa o statusie może przewidywać utworzenie przez Agencję biur antenowych na terytorium Bośni i Hercegowiny w celu ułatwienia i poprawy koordynacji działań operacyjnych oraz zapewnienia skutecznego zarządzania zasobami ludzkimi i technicznymi Agencji,

UWZGLĘDNIAJĄC wysoki poziom ochrony danych osobowych w Bośni i Hercegowinie oraz w Unii Europejskiej,

UWZGLĘDNIAJĄC, że Bośnia i Hercegowina ratyfikowała Konwencję Rady Europy nr 108 z dnia 28 stycznia 1981 r. o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych oraz protokół dodatkowy do tej konwencji,

MAJĄC NA UWADZE, że poszanowanie praw człowieka i zasad demokratycznych stanowi podstawę współpracy między Stronami,

UWZGLĘDNIAJĄC, że Bośnia i Hercegowina ratyfikowała Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r., a prawa wymienione w tej konwencji odpowiadają prawom w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej,

UWZGLĘDNIAJĄC, że wszystkie działania operacyjne Agencji na terytorium Bośni i Hercegowiny powinny być w pełni zgodne z prawami podstawowymi i umowami międzynarodowymi zawartymi przez Unię Europejską, jej państwa członkowskie lub Bośnię i Hercegowinę,

UWZGLĘDNIAJĄC, że wszyscy uczestnicy działania operacyjnego są zobowiązani do zachowania najwyższych standardów uczciwości, etyki zawodowej i profesjonalizmu, a także do poszanowania praw podstawowych i wypełniania obowiązków nałożonych na nich postanowieniami planu operacyjnego i kodeksu postępowania Agencji,

POSTANOWIŁY ZAWRZEĆ NINIEJSZĄ UMOWĘ:

**Artykuł 1**

**Zakres stosowania**

1. Niniejsza umowa reguluje kwestie niezbędne do rozmieszczenia zespołów zarządzania granicami – utworzonych w ramach stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej – w Bośni i Hercegowinie, w której członkowie takich zespołów mogą wykonywać uprawnienia wykonawcze.
2. Rozmieszczenie, o którym mowa w ust. 1, może mieć miejsce na terytorium Bośni i Hercegowiny.

Z zastrzeżeniem zobowiązań Stron wynikających z prawa morza, w szczególności Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r., działania operacyjne mogą również być prowadzone w strefie przyległej Bośni i Hercegowiny. Działania operacyjne prowadzone na mocy niniejszej umowy nie mają wpływu na obowiązki poszukiwawczo-ratownicze wynikające z prawa morza, w szczególności z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r., Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu z 1974 r. oraz Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim z 1979 r.

3. Niniejsza umowa, ani żadne działania zrealizowane w ramach jej wykonania przez Strony lub w ich imieniu, w tym ustanowienie planów operacyjnych lub udział w operacjach transgranicznych, nie mają wpływu na status ani określenie terytoriów państw członkowskich oraz Bośni i Hercegowiny na mocy prawa międzynarodowego.

## Artykuł 2

### Definicje

Do celów niniejszej umowy stosuje się następujące definicje:

- 1) „działanie operacyjne” oznacza wspólną operację lub szybką interwencję na granicy;
- 2) „Agencja” oznacza Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 <sup>(1)</sup> lub zmianami do tego rozporządzenia;
- 3) „kontrola graniczna” oznacza działania podejmowane na granicy zgodnie z niniejszą umową i do celów w niej określonych, wyłącznie w odpowiedzi na zamiar przekroczenia tej granicy lub na akt jej przekroczenia, bez względu na wszelkie inne okoliczności, polegające na odprawie granicznej oraz ochronie granicy;
- 4) „zespoły zarządzania granicami” oznaczają zespoły utworzone w ramach stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej rozmieszczane podczas wspólnych operacji oraz w ramach szybkich interwencji na zewnętrznych granicach w państwach członkowskich i w państwach trzecich;
- 5) „forum konsultacyjne” oznacza organ doradczy ustanowiony przez Agencję na podstawie art. 108 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 6) „stała służba Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej” oznacza stałą służbę Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej przewidzianą w art. 54 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 7) „EUROSUR” oznacza ramy wymiany informacji i współpracy między państwami członkowskimi i Agencją;
- 8) „obserwator praw podstawowych” oznacza obserwatora praw podstawowych działającego na podstawie art. 110 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
- 9) „rodzime państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, z którego członek personelu został rozmieszczony lub oddelegowany do stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej;
- 10) „zdarzenie” oznacza sytuację związaną z nielegalną imigracją, przestępczością transgraniczną lub zagrożeniem życia migrantów na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej lub Bośni i Hercegowiny, wzdłuż tych granic lub w ich pobliżu;
- 11) „wspólna operacja” oznacza działanie koordynowane lub organizowane przez Agencję w celu wsparcia właściwych organów Bośni i Hercegowiny odpowiedzialnych za kontrolę graniczną, mające na celu sprostanie wyzwaniom takim jak nielegalna migracja, obecne lub przyszłe zagrożenia na granicach Bośni i Hercegowiny lub przestępczość transgraniczna, lub mające na celu świadczenie zwiększonej pomocy technicznej i operacyjnej w zakresie kontroli tych granic;
- 12) „członek zespołu” oznacza członka stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej rozmieszczonego w ramach zespołu zarządzania granicami w celu uczestnictwa w działaniu operacyjnym;
- 13) „państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- 14) „obszar operacyjny” oznacza obszar geograficzny, na którym ma być prowadzona działalność operacyjna;
- 15) „uczestniczące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie uczestniczące w działaniu operacyjnym przez zapewnienie wyposażenia technicznego lub personelu stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej;

<sup>(1)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. UE L 295 z 14.11.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- 16) „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej („osoba, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub odniesienie do jednego bądź kilku szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej;
- 17) „szybka interwencja na granicy” oznacza działanie mające na celu zareagowanie na sytuację szczególnego i wyjątkowo trudnego wyzwania na granicach Bośni i Hercegowiny przez rozmieszczenie zespołów zarządzania granicami na czas określony na terytorium Bośni i Hercegowiny w celu prowadzenia kontroli granicznej wspólnie z właściwymi organami Bośni i Hercegowiny odpowiedzialnymi za kontrolę graniczną;
- 18) „personel statutowy” oznacza personel zatrudniony przez Agencję zgodnie z regulaminem pracowniczym urzędników Unii Europejskiej i warunkami zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej, określonymi w rozporządzeniu Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 <sup>(2)</sup>;
- 19) „uprawnienia wykonawcze” oznaczają uprawnienia niezbędne do wykonywania zadań wymaganych w przypadku kontroli granicznej, które są prowadzone na terytorium Bośni i Hercegowiny w trakcie działania operacyjnego przewidzianego w planie operacyjnym;
- 20) „policja graniczna” oznacza policję graniczną Bośni i Hercegowiny;
- 21) „strefa przygraniczna” oznacza obszar rozciągający się na 10 km od linii granicznej Bośni i Hercegowiny w głąb terytorium Bośni i Hercegowiny;
- 22) „przejście graniczne” oznacza przejście graniczne dozwolone przez właściwe organy Bośni i Hercegowiny do celów przekraczania granic lądowych Bośni i Hercegowiny, w tym granic na rzekach i jeziorach, granic morskich oraz portów lotniczych, portów rzecznych, portów morskich i portów na jeziorach.

### Artykuł 3

#### Wszczęcie działań operacyjnych

1. Działanie operacyjne na mocy niniejszej umowy wszczyna dyrektor wykonawczy Agencji (zwany dalej „dyrektorem wykonawczym”) pisemną decyzją wydaną na pisemny wniosek policji granicznej. Taki wniosek zawiera opis sytuacji, prawdopodobne cele i przewidywane potrzeby oraz profile potrzebnych członków personelu, w tym, w stosownych przypadkach, członków personelu mających uprawnienia wykonawcze.
2. Jeżeli dyrektor wykonawczy stwierdzi, że wnioskowane działanie operacyjne prawdopodobnie doprowadzi do naruszeń praw podstawowych lub do niedotrzymania zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej, które są poważne lub uporczywe, podejmuje decyzję o niewszczynianiu takiego działania operacyjnego.
3. Jeżeli po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, dyrektor wykonawczy uzna, że do podjęcia decyzji o wszczęciu działania operacyjnego niezbędne są dalsze informacje, może się o nie zwrócić lub upoważnić ekspertów Agencji do odbycia podróży do Bośni i Hercegowiny w celu dokonania oceny sytuacji na miejscu. Bośnia i Hercegowina ułatwia taką podróż i udziela wszelkiej innej pomocy w przeprowadzeniu oceny, zgodnie z wnioskiem Agencji.
4. Dyrektor wykonawczy podejmuje decyzję o niewszczynianiu działania operacyjnego, jeżeli uzna, że istnieje uzasadniona przesłanka do zawieszenia lub zakończenia takiego działania na podstawie art. 18.

### Artykuł 4

#### Plan operacyjny

1. Agencja i policja graniczna uzgadniają plan operacyjny dla każdego działania operacyjnego zgodnie z art. 38 i 74 rozporządzenia (UE) 2019/1896. Plan operacyjny jest wiążący dla Agencji, Bośni i Hercegowiny oraz uczestniczących państw członkowskich.
2. Plan operacyjny określa szczegółowo aspekty organizacyjne i proceduralne działania operacyjnego, w tym:
  - a) opis sytuacji wraz ze sposobem działania i celami rozmieszczenia, w tym cel operacyjny;

<sup>(2)</sup> Dz.U. WE L 56 z 4.3.1968, s. 1.

- b) czas, przez jaki zgodnie z szacunkami ma trwać działanie operacyjne, aby można było zrealizować jego cel;
- c) obszar operacyjny;
- d) opis zadań, w tym tych, które wymagają uprawnień wykonawczych, zakresu odpowiedzialności, w tym w kwestii poszanowania praw podstawowych i wymogów dotyczących ochrony danych, oraz specjalnych poleceń dla zespołów zarządzania granicami, w tym w zakresie dopuszczalnego korzystania z baz danych i dopuszczalnych rodzajów broni służbowej, amunicji i wyposażenia w Bośni i Hercegowinie;
- e) skład zespołu zarządzania granicami, a także rozmieszczenie innego odpowiedniego personelu i obecność innych członków personelu statutowego, w tym obserwatorów praw podstawowych;
- f) przepisy dotyczące dowodzenia i kontroli, w tym imiona i nazwiska oraz stopnie służbowe funkcjonariuszy straży granicznej lub innego odpowiedniego personelu Bośni i Hercegowiny, odpowiedzialnych za współpracę z członkami zespołu i z Agencją, w szczególności imiona i nazwiska oraz stopnie służbowe tych funkcjonariuszy straży granicznej lub innego odpowiedniego personelu, którzy sprawują dowództwo w czasie rozmieszczenia, oraz pozycja członków zespołu w strukturze dowodzenia;
- g) wyposażenie techniczne rozmieszczane w czasie działania operacyjnego, w tym szczególne wymogi, takie jak warunki użytkowania, wymagany personel do obsługi, transport i inna logistyka oraz przepisy finansowe;
- h) szczegółowe przepisy nakładające na Agencję obowiązek natychmiastowego zgłaszania zarządowi i właściwym organom uczestniczących państw członkowskich oraz Bośni i Hercegowiny wszelkich zdarzeń, które miały miejsce w trakcie działania operacyjnego prowadzonego na mocy niniejszej umowy;
- i) system sprawozdawczości i oceny zawierający poziomy odniesienia dla sprawozdania z oceny, w tym w zakresie ochrony praw podstawowych, oraz ostateczny termin składania sprawozdania z oceny końcowej;
- j) w odniesieniu do operacji morskich – szczegółowe informacje dotyczące właściwej jurysdykcji i obowiązujących na obszarze operacyjnym przepisów, w tym również odesłanie do prawa międzynarodowego, prawa Unii Europejskiej i prawa krajowego, dotyczącego przechwytywania, ratownictwa na morzu i sprowadzania na ląd;
- k) warunki współpracy z organami i jednostkami organizacyjnymi i agencjami Unii Europejskiej innymi niż Agencja, z innymi państwami trzecimi lub z organizacjami międzynarodowymi;
- l) ogólne instrukcje dotyczące sposobu zapewnienia ochrony praw podstawowych podczas działania operacyjnego, w tym przez ochronę danych osobowych i spełnienie wymogów obowiązujących międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka;
- m) procedury, za pomocą których osoby potrzebujące ochrony międzynarodowej, ofiary handlu ludźmi, małoletni bez opieki oraz inne osoby w szczególnie trudnej sytuacji są kierowane do właściwych organów Bośni i Hercegowiny, które mogą im udzielić odpowiedniej pomocy;
- n) procedury określające mechanizm przyjmowania i przekazywania do Agencji oraz Bośni i Hercegowiny skarg (w tym skarg wniesionych na podstawie art. 8 ust. 5) na wszelkie osoby uczestniczące w działaniu operacyjnym, w tym na funkcjonariuszy straży granicznej lub inny odpowiedni personel Bośni i Hercegowiny oraz członków zespołu, dotyczących zarzucanych naruszeń praw podstawowych w kontekście udziału w działaniu operacyjnym Agencji;
- o) rozwiązania logistyczne, w tym informacje dotyczące warunków pracy oraz uwarunkowań panujących na obszarach, na których ma być prowadzone działanie operacyjne; oraz
- p) przepisy dotyczące biura antenowego, utworzonego na podstawie art. 6.

3. Plan operacyjny i wszelkie jego zmiany lub dostosowania podlegają uzgodnieniu przez Agencję, Bośnię i Hercegowinę oraz państwa członkowskie sąsiadujące z Bośnią i Hercegowiną, po konsultacji z uczestniczącymi państwami członkowskimi. Agencja prowadzi koordynację z odpowiednimi państwami członkowskimi w celu potwierdzenia ich zgody.

Przed wyrażeniem zgody na plan operacyjny pod względem lokalizacji i rozmieszczenia zespołu zarządzania granicami i innego personelu, zgodnie z odpowiednimi wyzwaniem i zagrożeniami w zakresie bezpieczeństwa, policja graniczna informuje i prosi o opinię wszystkie właściwe organy ścigania, na których terytorium mają być prowadzone działania, zgodnie z kompetencjami konstytucyjnymi tych organów.

4. Wymiana informacji i współpraca operacyjna do celów EUROSUR-u odbywają się zgodnie z zasadami tworzenia i udostępniania szczególnych obrazów sytuacji, które zostaną ustanowione w planie operacyjnym dotyczącym danego działania operacyjnego.

5. Ocenę działania operacyjnego, zgodnie z ust. 2 lit. i), przeprowadzają wspólnie Bośnia i Hercegowina oraz Agencja.
6. Warunki współpracy z organami i jednostkami organizacyjnymi Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 2 lit. k), realizowane są zgodnie z odpowiednimi mandatami tych organów i jednostek organizacyjnych i w ramach dostępnych zasobów.

#### Artykuł 5

##### **Zgłaszanie zdarzeń**

1. Agencja i policja graniczna mają system zgłaszania umożliwiający terminowe zgłaszanie wszelkich zdarzeń, które miały miejsce w trakcie działania operacyjnego prowadzonego na mocy niniejszej umowy.
2. Agencja oraz Bośnia i Hercegowina udzielają sobie wzajemnej pomocy w prowadzeniu wszelkich niezbędnych dochodzeń i postępowań w sprawie zdarzeń zgłoszonych za pośrednictwem systemu, o którym mowa w ust. 1, w zakresie zadań takich jak identyfikacja świadków oraz gromadzenie i przedstawianie dowodów, w tym składanie wniosków o uzyskanie i – w stosownych przypadkach – przekazanie przedmiotów związanych ze zgłoszonym zdarzeniem. Przekazane przedmioty mogą podlegać obowiązkowi zwrotu na zasadach określonych przez właściwy organ, który je dostarczył.

#### Artykuł 6

##### **Biura antenowe**

1. Agencja może tworzyć biura antenowe na terytorium Bośni i Hercegowiny, aby ułatwić i usprawnić koordynację działań operacyjnych oraz aby zapewnić skuteczne zarządzanie zasobami kadrowymi i technicznymi Agencji. O lokalizacji biura antenowego decyduje Agencja z uwzględnieniem opinii właściwych organów Bośni i Hercegowiny.
2. Biura antenowe są tworzone zgodnie z potrzebami operacyjnymi i działają przez okres niezbędny do przeprowadzenia przez Agencję działań operacyjnych w Bośni i Hercegowinie. Za zgodą Bośni i Hercegowiny Agencja może ten okres przedłużyć.
3. Biurem antenowym zarządza przedstawiciel Agencji powołany przez dyrektora wykonawczego na stanowisko kierownika biura antenowego, którego zadaniem jest nadzorowanie całości pracy biura.
4. W stosownych przypadkach biura antenowe:
  - a) zapewniają wsparcie operacyjne i logistyczne oraz zapewniają koordynację działań Agencji na danych obszarach operacyjnych;
  - b) zapewniają Bośni i Hercegowinie wsparcie operacyjne na danych obszarach operacyjnych;
  - c) monitorują działalność zespołów zarządzania granicami i regularnie składają sprawozdania do siedziby głównej Agencji;
  - d) współpracują z Bośnią i Hercegowiną we wszystkich kwestiach związanych z praktyczną realizacją działań operacyjnych organizowanych przez Agencję w Bośni i Hercegowinie, w tym we wszelkich dodatkowych kwestiach, które mogą wystąpić w trakcie tych działań;
  - e) wspierają koordynatora we współpracy z Bośnią i Hercegowiną we wszystkich kwestiach, w których przyczyniają się do działań operacyjnych organizowanych przez Agencję oraz, w razie potrzeby, kontaktują się z siedzibą główną Agencji;
  - f) wspierają koordynatora oraz obserwatora lub obserwatorów praw podstawowych, którym powierzono monitorowanie działania operacyjnego, w ułatwianiu, w razie potrzeby, koordynacji i komunikacji między zespołami zarządzania granicami a właściwymi organami Bośni i Hercegowiny, a także we wszelkich odpowiednich zadaniach;
  - g) organizują wsparcie logistyczne związane z rozmieszczeniem członków zespołu oraz rozmieszczaniem i wykorzystaniem wyposażenia technicznego;
  - h) zapewniają wszelkie inne wsparcie logistyczne dotyczące obszaru operacyjnego, za który odpowiada dane biuro antenowe, w celu ułatwienia sprawnego przebiegu działań operacyjnych organizowanych przez Agencję;
  - i) zapewniają skuteczne zarządzanie wyposażeniem własnym Agencji na obszarach objętych jej działalnością, w tym ewentualną rejestrację oraz długoterminową konserwację tego wyposażenia i wszelkie niezbędne wsparcie logistyczne; oraz
  - j) wspierają inny personel lub inne działania Agencji w Bośni i Hercegowinie, zgodnie z ustaleniami między Agencją a Bośnią i Hercegowiną.

5. Agencja oraz Bośnia i Hercegowina zapewniają najlepsze możliwe warunki do realizacji zadań powierzonych biurom antenowym.
6. Bośnia i Hercegowina udziela Agencji pomocy w zakresie zapewniania zdolności operacyjnej biura antenowego.

#### Artykuł 7

##### Koordynator

1. Bez uszczerbku dla roli biur antenowych, o których mowa w art. 6, dyrektor wykonawczy wyznacza spośród personelu statutowego jednego lub większą liczbę ekspertów, którzy są rozmieszczani jako koordynatorzy na potrzeby poszczególnych działań operacyjnych. Dyrektor wykonawczy informuje Bośnię i Hercegowinę o wyznaczonej osobie.
2. Rolą koordynatora jest:
  - a) pełnienie roli pośrednika między Agencją, Bośnią i Hercegowiną oraz członkami zespołu, a także zapewnianie w imieniu Agencji pomocy w zakresie wszelkich kwestii związanych z warunkami rozmieszczenia w ramach zespołów zarządzania granicami;
  - b) monitorowanie prawidłowej realizacji planu operacyjnego, w tym, we współpracy z obserwatorem lub obserwatorami praw podstawowych, w kwestii ochrony praw podstawowych, i składanie dyrektorowi wykonawczemu sprawozdań na ten temat;
  - c) działanie w imieniu Agencji w odniesieniu do wszystkich aspektów rozmieszczenia zespołów zarządzania granicami i składanie Agencji sprawozdań w odniesieniu do wszystkich tych aspektów; oraz
  - d) wspieranie współpracy i koordynacji między Bośnią i Hercegowiną a uczestniczącymi państwami członkowskimi.
3. W ramach działań operacyjnych dyrektor wykonawczy może upoważnić koordynatora do udzielenia wsparcia w rozwiązywaniu wszelkich sporów dotyczących realizacji planu operacyjnego i rozmieszczenia zespołów zarządzania granicami.
4. Policja graniczna wydaje członkom zespołu jedynie polecenia zgodne z planem operacyjnym. Jeżeli koordynator uzna, że wydane członkom zespołu polecenia nie są zgodne z planem operacyjnym lub ze stosownymi zobowiązaniami prawnymi, natychmiast informuje o tym dyrektora wykonawczego oraz funkcjonariuszy Bośni i Hercegowiny pełniących rolę koordynacyjną. Dyrektor wykonawczy może zastosować odpowiednie środki, w tym podjąć decyzję o zawieszeniu lub zakończeniu działania operacyjnego, zgodnie z art. 18.

#### Artykuł 8

##### Prawa podstawowe

1. Pełniąc obowiązki wynikające z niniejszej umowy, Strony zobowiązują się działać zgodnie ze wszystkimi właściwymi instrumentami dotyczącymi praw człowieka, w tym zgodnie z Konwencją Rady Europy o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r., Konwencją ONZ dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. oraz protokołem z 1967 r. do tej konwencji, Międzynarodową konwencją ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej z 1965 r., przyjętym przez ONZ Międzynarodowym paktem praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., Konwencją ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r., Konwencją ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania z 1984 r., Konwencją ONZ o prawach dziecka z 1989 r., Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z 2006 r. oraz Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.
2. Podczas wykonywania zadań i korzystania z uprawnień członkowie zespołu w pełni przestrzegają praw podstawowych, w tym prawa dostępu do procedur azylowych, oraz respektują godność człowieka, a także zwracają szczególną uwagę na osoby wymagające szczególnego traktowania. Wszelkie działania podjęte przez nich w ramach wykonywania ich zadań i korzystania z ich uprawnień są proporcjonalne do celu takich działań. Podczas wykonywania swoich zadań i korzystania ze swoich uprawnień nie mogą oni dyskryminować nikogo z jakichkolwiek powodów, takich jak płeć, rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna, zgodnie z art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Działania naruszające podstawowe prawa i wolności mogą być podejmowane przez członków zespołu w ramach wykonywania ich zadań lub korzystania z przysługujących im uprawnień wyłącznie wtedy, gdy jest to konieczne i proporcjonalne do celu takich działań, i muszą zapewniać poszanowanie istoty naruszanych podstawowych praw i wolności zgodnie z właściwym prawem międzynarodowym, prawem Unii Europejskiej i prawem krajowym.

Postanowienie to stosuje się odpowiednio do całego personelu organów Bośni i Hercegowiny uczestniczącego w działaniu operacyjnym.

3. Urzędnik ds. praw podstawowych z ramienia Agencji monitoruje zgodność działań operacyjnych z właściwymi standardami w zakresie praw podstawowych. Urzędnik ds. praw podstawowych lub jego zastępca może przeprowadzić wizytę na miejscu w Bośni i Hercegowinie. Opiniuje on również plany operacyjne i informuje dyrektora wykonawczego o możliwych naruszeniach praw podstawowych w ramach działania operacyjnego. Bośnia i Hercegowina wspiera – na wniosek – działania urzędnika ds. praw podstawowych w zakresie monitorowania.

4. Agencja oraz Bośnia i Hercegowina postanawiają zapewnić forum konsultacyjnemu terminowy i skuteczny dostęp do wszystkich informacji dotyczących poszanowania praw podstawowych w odniesieniu do działań operacyjnych prowadzonych na mocy niniejszej umowy, w tym poprzez organizowanie wizyt w obszarze operacyjnym.

5. Każda ze Stron – Agencja oraz Bośnia i Hercegowina – dysponuje mechanizmem składania skarg służącym do rozpatrywania zarzutów dotyczących naruszeń praw podstawowych, jakich dopuszcza się personel podczas pełnienia obowiązków służbowych w ramach działań operacyjnych realizowanych na mocy niniejszej umowy.

#### Artykuł 9

##### Obserwatorzy praw podstawowych

1. Urzędnik ds. praw podstawowych z ramienia Agencji wyznacza co najmniej jednego obserwatora praw podstawowych dla każdego działania operacyjnego, m.in. aby pomagał i doradzał koordynatorowi.

2. Obserwator praw podstawowych monitoruje zgodność z prawami podstawowymi oraz udziela porad i pomocy w zakresie praw podstawowych podczas przygotowywania, prowadzenia i oceny odpowiednich działań operacyjnych. Jego zadania obejmują w szczególności:

- a) obserwowanie przygotowywania planów operacyjnych i składanie sprawozdań urzędnikowi ds. praw podstawowych, aby umożliwić mu wykonywanie jego zadań przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2019/1896;
- b) przeprowadzanie wizyt, w tym wizyt długoterminowych, w miejscach prowadzenia działań operacyjnych;
- c) współpracę i pozostawanie w kontakcie z koordynatorem oraz udzielanie mu porad i pomocy;
- d) informowanie koordynatora i składanie sprawozdań urzędnikowi ds. praw podstawowych na temat wszelkich ewentualnych naruszeń praw podstawowych podczas działania operacyjnego; oraz
- e) uczestniczenie w ocenie działania operacyjnego, o której mowa w art. 4 ust. 2 lit. i).

3. Obserwatorzy praw podstawowych mają dostęp do wszystkich obszarów, na których prowadzone jest dane działanie operacyjne, oraz do wszystkich dokumentów istotnych z punktu widzenia przeprowadzenia tego działania.

4. Podczas przebywania na obszarze operacyjnym obserwatorzy praw podstawowych noszą oznaczenia pozwalające na jednoznaczne zidentyfikowanie ich jako obserwatorów praw podstawowych.

#### Artykuł 10

##### Członkowie zespołu

1. Członkowie zespołu są upoważnieni do wykonywania zadań opisanych w planie operacyjnym.

2. Podczas wykonywania zadań i korzystania z uprawnień członkowie zespołu przestrzegają przepisów ustawowych i wykonawczych w Bośni i Hercegowinie, a także obowiązującego prawa międzynarodowego i prawa Unii Europejskiej.

3. Członkowie zespołu mogą wykonywać zadania i korzystać z uprawnień wyłącznie w strefie przygranicznej i na przejściach granicznych Bośni i Hercegowiny i jedynie na polecenie i w obecności policji granicznej. Policja graniczna może upoważnić członków zespołu do wykonywania określonych zadań oraz do korzystania ze szczególnych uprawnień w strefie przygranicznej i na przejściach granicznych Bośni i Hercegowiny pod nieobecność policji granicznej, pod warunkiem wyrażenia zgody odpowiednio przez Agencję lub rodzime państwo członkowskie.

4. Podczas wykonywania zadań i korzystania z uprawnień członkowie zespołu będący członkami personelu statutowego Agencji noszą mundur stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, chyba że plan operacyjny stanowi inaczej.

Podczas wykonywania zadań i korzystania z uprawnień członkowie zespołu niebędący członkami personelu statutowego Agencji noszą swój mundur krajowy, chyba że plan operacyjny stanowi inaczej.

Podczas pełnienia służby członkowie zespołu noszą również na umundurowaniu widoczny identyfikator oraz niebieską opaskę z symbolami Unii Europejskiej i Agencji.

5. Bośnia i Hercegowina upoważnia odpowiednich członków zespołu do wykonywania w ramach działania operacyjnego zadań wymagających użycia siły, w tym do noszenia i używania broni służbowej, amunicji i innego wyposażenia, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami planu operacyjnego.

Członkowie zespołu będący członkami personelu statutowego Agencji potrzebują jej zgody, aby nosić broń służbową, amunicję i inne środki przymusu oraz z nich korzystać.

Członkowie zespołu niebędący członkami personelu statutowego Agencji potrzebują zgody właściwego rodzimego państwa członkowskiego, aby nosić broń służbową, amunicję i inne środki przymusu oraz z nich korzystać.

6. Użycie siły, w tym noszenie i używanie broni służbowej, amunicji i innych środków przymusu, musi być zgodne z prawem w Bośni i Hercegowinie oraz odbywać się w obecności organów zarządzania granicami Bośni i Hercegowiny. Bośnia i Hercegowina może upoważnić członków zespołu do użycia siły pod nieobecność właściwych organów zarządzania granicami.

W przypadku członków zespołu będących członkami personelu statutowego Agencji takie upoważnienie do użycia siły pod nieobecność organów zarządzania granicami Bośni i Hercegowiny wymaga zgody Agencji.

W przypadku członków zespołu niebędących członkami personelu statutowego Agencji takie upoważnienie do użycia siły pod nieobecność organów zarządzania granicami Bośni i Hercegowiny wymaga zgody właściwego rodzimego państwa członkowskiego.

Użycie siły przez członków zespołu jest możliwe tylko wtedy, gdy jest konieczne i proporcjonalne oraz w pełni zgodne z prawem w Bośni i Hercegowinie, jak również obowiązującym prawem międzynarodowym oraz prawem Unii Europejskiej, w tym w szczególności z wymogami określonymi w załączniku V do rozporządzenia (UE) 2019/1896.

7. Przed rozmieszczeniem członków zespołu Agencja informuje Bośnię i Hercegowinę o tym, jaką broń służbową, amunicję i inne wyposażenie mają oni prawo posiadać zgodnie z ust. 5, a policja graniczna przekazuje informacje na ten temat wszystkim właściwym organom policji Bośni i Hercegowiny. Bośnia i Hercegowina może zakazać noszenia pewnych rodzajów broni służbowej, amunicji i innego wyposażenia, pod warunkiem że na mocy prawa krajowego taki sam zakaz obowiązuje jej własne organy zarządzania granicami. Przed rozmieszczeniem członków zespołu Bośnia i Hercegowina informuje Agencję o dopuszczalnych rodzajach broni służbowej, amunicji i wyposażenia oraz o warunkach ich użycia. Agencja udostępnia te informacje państwom członkowskim.

Na wniosek Agencji Bośnia i Hercegowina podejmuje niezbędne kroki w celu wydania wszelkich niezbędnych zezwoleń na broń oraz ułatwia przywóz, wywóz, transport i przechowywanie broni, amunicji i innego wyposażenia, którym dysponują członkowie zespołu.

8. Broń służbowa, amunicja i wyposażenie mogą zostać użyte w uzasadnionej obronie własnej oraz w uzasadnionej obronie członków zespołu lub innych osób, zgodnie z prawem w Bośni i Hercegowinie oraz z odpowiednimi zasadami prawa międzynarodowego i prawem Unii Europejskiej.

9. Właściwe organy Bośni i Hercegowiny mogą upoważnić członków zespołu do przeglądania danych z odpowiednich baz danych tych organów, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów operacyjnych określonych w planie operacyjnym. Bośnia i Hercegowina zapewnia skuteczny i efektywny dostęp do takich baz danych.

Przed rozmieszczeniem członków zespołu Bośnia i Hercegowina informuje Agencję o tym, z jakich baz danych mogą oni korzystać.

Członkowie zespołu korzystają wyłącznie z tych danych, które są niezbędne do wykonywania ich zadań i korzystania przez nich z uprawnień. Korzystanie z baz danych odbywa się zgodnie z odpowiednim prawem ochrony danych w Bośni i Hercegowinie oraz z niniejszą umową.

10. W celu realizacji działań operacyjnych Bośnia i Hercegowina oddelegowuje funkcjonariuszy policji granicznej, którzy potrafią i chcą porozumiewać się w języku angielskim, do pełnienia roli koordynatorów w imieniu Bośni i Hercegowiny.

**Artykuł 11****Przywileje i immunitety w zakresie mienia, funduszy, aktywów i operacji Agencji**

1. Wszelkie lokale i budynki Agencji w Bośni i Hercegowinie są nienaruszalne. Nie podlegają rewizji, rekwizycji, konfiskacie ani wywłaszczeniu.
  2. Mienie i aktywa Agencji, w tym środki transportu, środki komunikacji, archiwa, wszelka korespondencja, dokumenty, dokumenty tożsamości i aktywa finansowe, są nienaruszalne.
  3. Aktywa Agencji obejmują aktywa będące własnością, współwłasnością państwa członkowskiego, czarterowane lub dzierżawione przez państwo członkowskie i oferowane Agencji. Od chwili objęcia ich przez przedstawiciela lub przedstawicieli właściwych organów krajowych aktywa te są traktowane jako pozostające w służbie rządu i dopuszczone do takiego przeznaczenia.
  4. W stosunku do Agencji nie mogą zostać przedsięwzięte żadne środki egzekucyjne. Mienie i aktywa Agencji nie podlegają żadnym środkom przymusu administracyjnego ani sądowego. Mienie Agencji nie podlega zajęciu w celu wykonania wyroku, postanowienia lub nakazu sądowego.
  5. Na wniosek właściwych organów Bośni i Hercegowiny dyrektor wykonawczy może wyrazić zgodę na wejście właściwych organów Bośni i Hercegowiny do pomieszczeń i budynków Agencji lub na dostęp do jej mienia w przypadkach uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa.
- Zgodę dyrektora wykonawczego można przyjąć za dorozumianą w przypadku pożaru lub innej klęski wymagającej szybkich działań ochronnych.
6. Bośnia i Hercegowina zezwala na wprowadzanie i usuwanie przedmiotów i wyposażenia rozmieszczonych przez Agencję w Bośni i Hercegowinie do celów operacyjnych.
  7. Agencja jest zwolniona z wszelkich opłat (w tym ceł) i podatków, jak również wszelkich zakazów i ograniczeń przywozowych i wywozowych w stosunku do przedmiotów przeznaczonych do jej użytku służbowego.

**Artykuł 12****Przywileje i immunitety członków zespołu**

1. Przywileje i immunitety przyznaje się członkom zespołu, zgodnie z niniejszym artykułem, aby zapewnić pełnienie przez nich obowiązków służbowych podczas działań prowadzonych zgodnie z planem operacyjnym na terytorium Bośni i Hercegowiny.
2. Członkowie zespołu nie podlegają żadnym formom dochodzenia ani postępowania sądowego prowadzonego w Bośni i Hercegowinie lub przez organy Bośni i Hercegowiny, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w ust. 3.
3. Członkowie zespołu korzystają z immunitetu od jurysdykcji karnej, cywilnej i administracyjnej w Bośni i Hercegowinie w odniesieniu do wszystkich działań podejmowanych przez nich podczas pełnienia obowiązków służbowych.

W przypadku gdy organy Bośni i Hercegowiny zamierzają wszcząć postępowanie karne, cywilne lub administracyjne przeciwko członkowi zespołu, właściwe organy Bośni i Hercegowiny natychmiast powiadamiają o tym dyrektora wykonawczego. Powiadomienia należy dokonać zgodnie z odnośną mającą zastosowanie decyzją Agencji, którą określa się w planie operacyjnym.

Po otrzymaniu takiego powiadomienia dyrektor wykonawczy bez zbędnej zwłoki informuje odpowiednie organy Bośni i Hercegowiny, czy działanie, o którym mowa, zostało podjęte przez członka zespołu w ramach pełnienia obowiązków służbowych. Jeżeli uznano, iż działanie zostało podjęte w ramach pełnienia obowiązków służbowych, nie wszczyna się postępowania. Jeżeli uznano, iż działanie nie zostało podjęte w ramach pełnienia obowiązków służbowych, można wszcząć postępowanie. Ustalenie dokonane przez dyrektora wykonawczego jest wiążące dla Bośni i Hercegowiny i państwo to nie może go zakwestionować.

Do czasu dokonania tego ustalenia Agencja powstrzymuje się od podejmowania wszelkich środków mających utrudnić ewentualne późniejsze ściganie karne członka zespołu przez właściwe organy Bośni i Hercegowiny, w tym od ułatwiania wyjazdu danego członka zespołu z Bośni i Hercegowiny.

Przywileje przyznane członkom zespołu i immunitet od jurysdykcji karnej Bośni i Hercegowiny nie wyłączają ich spod jurysdykcji rodzimego państwa członkowskiego.

4. Wszczęcie postępowania przez członków zespołu uniemożliwia im powoływanie się na immunitet jurysdykcyjny w stosunku do powództw wzajemnych powiązanych bezpośrednio z powództwem głównym.

5. Pomieszczenia, lokale mieszkalne, środki transportu i środki komunikacji oraz inne posiadane przedmioty, w tym wszelka korespondencja, dokumenty, dokumenty tożsamości i majątek członków zespołu, są nienaruszalne, z wyjątkiem sytuacji przedsięwzięcia środków egzekucyjnych dozwolonych na podstawie ust. 10.

6. Bośnia i Hercegowina ponosi odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone osobom trzecim przez członków zespołu podczas pełnienia ich obowiązków służbowych.

7. Jeżeli szkoda została wyrządzona wskutek rażącego niedbalstwa lub umyślnego naruszenia przepisów lub innego niż w wyniku czynu dokonanego poza pełnieniem obowiązków służbowych przez członka zespołu będącego członkiem personelu statutowego, Bośnia i Hercegowina może zażądać – za pośrednictwem dyrektora wykonawczego – wypłaty odszkodowania przez Agencję.

Jeżeli szkoda została wyrządzona wskutek rażącego niedbalstwa lub z winy umyślnej lub jeżeli przedmiotowe działanie nie zostało podjęte podczas pełnienia obowiązków służbowych przez członka zespołu niebędącego członkiem personelu statutowego Agencji, Bośnia i Hercegowina może zażądać – za pośrednictwem dyrektora wykonawczego – wypłaty odszkodowania przez właściwe rodzime państwo członkowskie.

8. Żadna ze Stron, żadne uczestniczące państwo członkowskie ani Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za szkody wyrządzone w Bośni i Hercegowinie w wyniku działania siły wyższej pozostającej poza ich kontrolą.

9. Członkowie zespołu nie są zobowiązani do składania zeznań w charakterze świadka w postępowaniu sądowym w Bośni i Hercegowinie. Członkowie zespołu mogą składać zeznania w formie oświadczenia składanego zgodnie z prawem procesowym Bośni i Hercegowiny. Złożenie takiego oświadczenia nie ma wpływu na immunitet przewidziany w ust. 3.

10. W stosunku do członków zespołu nie mogą być przedsięwzięte żadne środki egzekucyjne z wyjątkiem przypadków, w których wszczęto przeciwko nim postępowanie karne, cywilne lub administracyjne niepowiązane z obowiązkami służbowymi. Mienie członków zespołu nie podlega zajęciu w celu wykonania wyroku, postanowienia lub nakazu sądowego, jeśli dyrektor wykonawczy poświadczy, iż jest ono niezbędne członkom zespołu do pełnienia obowiązków służbowych. W postępowaniu karnym, cywilnym lub administracyjnym członkowie zespołu nie podlegają ograniczeniu wolności osobistej ani innym środkom przymusu.

11. W zakresie usług świadczonych na rzecz Agencji członkowie zespołu podlegają zwolnieniom od przepisów o ubezpieczeniach społecznych, które mogą obowiązywać w Bośni i Hercegowinie.

12. Dochody i wynagrodzenie wypłacane członkom zespołu przez Agencję lub rodzime państwa członkowskie, jak również wszelkie inne dochody członków zespołu pochodzące spoza Bośni i Hercegowiny, nie podlegają opodatkowaniu w Bośni i Hercegowinie w żadnej formie.

13. Bośnia i Hercegowina zezwala na przywóz przedmiotów przeznaczonych do osobistego użytku członków zespołu i udziela zwolnienia z wszelkich ceł, podatków i innych związanych z tym należności, z wyjątkiem należności za przechowywanie, przewóz i podobne usługi w odniesieniu do takich przedmiotów. Bośnia i Hercegowina zezwala również na wywóz takich przedmiotów.

14. Osobisty bagaż członków zespołu jest zwolniony z kontroli, chyba że istnieją poważne podstawy do przypuszczenia, że zawiera on przedmioty, które nie są przeznaczone do osobistego użytku członków zespołu, lub przedmioty, których przywóz lub wywóz jest zabroniony przez przepisy Bośni i Hercegowiny lub które podlegają przepisom tego państwa w zakresie kwarantanny. Kontrola takiego bagażu osobistego jest przeprowadzana jedynie w obecności danych członków zespołu lub upoważnionego przedstawiciela Agencji.

15. Agencja i Bośnia i Hercegowina wyznaczają stale dostępne punkty kontaktowe, odpowiedzialne za wymianę informacji i natychmiastową reakcję w przypadku, gdy działanie członka zespołu może stanowić naruszenie praw karnych w Bośni i Hercegowinie, a także odpowiedzialne za wymianę informacji i działania operacyjne w związku z wszelkimi postępowaniami cywilnymi lub administracyjnymi przeciwko członkowi zespołu.

Do czasu podjęcia działań przez właściwe organy rodzimego państwa członkowskiego w stosunku do domniemyanych przestępstw, w odniesieniu do których Agencja lub Bośnia i Hercegowina, lub obie mają interes prawny, Agencja i Bośnia i Hercegowina udzielają sobie wzajemnej pomocy w prowadzeniu niezbędnych dochodzeń i postępowań, w zakresie zadań takich jak identyfikacja świadków oraz gromadzenie i przedstawianie dowodów, w tym składanie wniosków o uzyskanie i – w stosownych przypadkach – przekazanie przedmiotów związanych z domniemywanym przestępstwem. Przekazane przedmioty mogą podlegać obowiązkowi zwrotu na zasadach określonych przez właściwy organ, który je dostarczył.

*Artykuł 13***Ranni lub zmarli członkowie zespołu**

1. Nie naruszając przepisów art. 12, dyrektor wykonawczy ma prawo objąć nadzór nad odesłaniem rannych lub zmarłych członków zespołu oraz ich mienia osobistego do państwa pochodzenia i podjąć w tym celu stosowne kroki.
2. Sekcję zwłok zmarłego członka zespołu przeprowadza się wyłącznie za wyraźną zgodą właściwego rodzimego państwa członkowskiego i w obecności przedstawiciela Agencji lub właściwego rodzimego państwa członkowskiego.
3. Bośnia i Hercegowina i Agencja współpracują w jak najszerszym zakresie w celu szybkiego odesłania rannych lub zmarłych członków zespołu do państwa pochodzenia.

*Artykuł 14***Dokument akredytacyjny**

1. Agencja – we współpracy z Bośnią i Hercegowiną – wydaje każdemu członkowi zespołu dokument sporządzony w językach będących w oficjalnym użyciu w Bośni i Hercegowinie oraz w języku angielskim do celów identyfikacji wobec organów Bośni i Hercegowiny oraz jako dowód na to, że jego posiadacz jest uprawniony do wykonywania zadań i korzystania z uprawnień, o których mowa w art. 10 niniejszej umowy oraz w planie operacyjnym (zwany dalej „dokumentem akredytacyjnym”).
2. Dokument akredytacyjny zawiera następujące informacje dotyczące członka personelu: imię, nazwisko i obywatelstwo; stopień służbowy lub nazwa stanowiska; aktualne zdjęcie w formacie cyfrowym i zadania, do realizacji których jest upoważniony w czasie rozmieszczenia.
3. Do celów identyfikacji wobec organów Bośni i Hercegowiny członkowie zespołu są zobowiązani do noszenia dokumentu akredytacyjnego przy sobie przez cały czas.
4. Do dnia wygaśnięcia dokumentu akredytacyjnego Bośnia i Hercegowina uznaje go – w połączeniu z ważnym dokumentem podróży – za umożliwiający danemu członkowi zespołu wjazd do Bośni i Hercegowiny i pobyt w tym państwie bez konieczności posiadania wizy, wcześniejszego zezwolenia lub jakiegokolwiek innego dokumentu.
5. Po zakończeniu okresu rozmieszczenia dokument akredytacyjny zwracany jest Agencji. Informuje się o tym właściwe organy Bośni i Hercegowiny.
6. Po wydaniu dokumentu akredytacyjnego Agencja informuje policję graniczną o jego wydaniu i o zawartych w nim informacjach.

*Artykuł 15***Stosowanie postanowień do członków personelu Agencji, którzy nie zostali rozmieszczeni jako członkowie zespołu**

Art. 12, 13 i 14 stosuje się odpowiednio do całego rozmieszczonego w Bośni i Hercegowinie personelu Agencji, którego członkowie nie są członkami zespołu – w tym do obserwatorów praw podstawowych i personelu statutowego rozmieszczonego w biurach antenowych.

*Artykuł 16***Ochrona danych osobowych**

1. Przekazywanie danych osobowych może mieć miejsce wyłącznie, gdy jest to niezbędne do wykonania niniejszej umowy przez właściwe organy Bośni i Hercegowiny lub Agencji. Przetwarzanie danych osobowych przez organ w konkretnej sprawie, w tym przekazywanie takich danych osobowych drugiej Stronie, podlega przepisom o ochronie danych mającym zastosowanie do tego organu. Warunkiem wstępnym każdego przekazania danych jest zapewnienie przez Stronę następujących minimalnych zabezpieczeń:
  - a) dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dotyczą;
  - b) dane osobowe muszą być zbierane w konkretnym, wyraźnym i prawnie uzasadnionym celu związanym z wykonaniem niniejszej umowy i nie mogą być dalej przetwarzane przez organ przekazujący ani organ przyjmujący w sposób niezgodny z tym celem;
  - c) dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co jest konieczne do realizacji celu, w jakim zostały zebrane lub w jakim są przetwarzane; w szczególności dane osobowe przekazywane zgodnie z prawem właściwym dla organu przekazującego mogą obejmować wyłącznie następujące dane dotyczące członków zespołu, pracowników Agencji, odpowiednich obserwatorów lub członków programów wymiany personelu:
    - imię,

- nazwisko,
- data urodzenia,
- obywatelstwo,
- stopień służbowy,
- strona biograficzna dokumentu podróży,
- dokument akredytacyjny,
- zdjęcie w dokumencie tożsamości/paszporcie/dokumencie akredytacyjnym,
- adres e-mail,
- numer telefonu komórkowego,
- szczegóły dotyczące broni,
- czas trwania rozmieszczenia,
- miejsce rozmieszczenia,
- numer identyfikacyjny statku powietrznego lub jednostki pływającej,
- data przybycia,
- port lotniczy/przeście graniczne przybycia,
- numer lotu (przylot),
- data wyjazdu,
- port lotniczy/przeście graniczne wyjazdu,
- numer lotu (wylot),
- rodzime państwo członkowskie/państwo trzecie,
- organ rozmieszczający,
- zadania/profil operacyjny,
- środek transportu,
- trasa;

- d) dane osobowe muszą być prawidłowe i w razie konieczności aktualizowane;
- e) dane osobowe muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, przez okres nie dłuższy niż jest to niezbędne do celu, w jakim zostały zebrane lub w jakim są przetwarzane;
- f) dane osobowe muszą być przetwarzane w sposób zapewniający ich odpowiednie bezpieczeństwo, z uwzględnieniem szczególnych zagrożeń związanych z przetwarzaniem, w tym ochrony przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, przy użyciu odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych („naruszenie ochrony danych”). Organ otrzymujący podejmuje odpowiednie kroki, by zaradzić wszelkim naruszeniom ochrony danych, i bez zbędnej zwłoki, w ciągu 72 godzin, powiadamia o takim naruszeniu organ przekazujący;
- g) zarówno organ przekazujący dane osobowe, jak i ten, który je przyjmuje, w razie potrzeby podejmują wszelkie uzasadnione kroki w celu bezzwłocznego zapewnienia sprostowania lub usunięcia danych osobowych, w przypadku gdy ich przetwarzanie nie jest zgodne z postanowieniami niniejszego artykułu, zwłaszcza w przypadku gdy dane te nie są adekwatne, stosowne, prawidłowe lub gdy wykraczają poza cel ich przetwarzania; obejmuje to także powiadomienie drugiej Strony o wszelkich przypadkach sprostowania lub usunięcia danych;
- h) na wniosek organu przekazującego organ przyjmujący informuje o sposobie wykorzystania otrzymanych danych;

- i) wyłącznie następujące właściwe organy są uprawnione do otrzymywania danych osobowych:
    - Agencja; oraz
    - policja graniczna,udostępnienie otrzymanych danych innym organom wymaga uprzedniej zgody organu przekazującego;
  - j) właściwe organy przekazujące i otrzymujące dane osobowe są zobowiązane do prowadzenia pisemnego rejestru przekazywanych i otrzymywanych danych;
  - k) powołuje się niezależny organ nadzorczy, czuwający nad przestrzeganiem przepisów w zakresie ochrony danych i uprawniony do kontrolowania rejestrów danych; osobom, których dane dotyczą, przysługuje prawo wnoszenia skarg do organu nadzoru oraz otrzymania odpowiedzi bez zbędnej zwłoki;
  - l) osobom, których dane dotyczą, przysługuje prawo otrzymywania informacji na temat przetwarzania ich danych osobowych, dostępu do nich oraz sprostowania lub usunięcia nieprawidłowych lub przetwarzanych niezgodnie z prawem danych, z zastrzeżeniem niezbędnych i proporcjonalnych ograniczeń uzasadnionych ważnym interesem publicznym; oraz
  - m) w przypadku naruszenia wyżej wymienionych zabezpieczeń osobom, których dane dotyczą, przysługuje prawo do skutecznych administracyjnych i sądowych środków zaskarżenia.
2. Każda ze Stron przeprowadza okresowe przeglądy polityk i procedur wdrażających postanowienia niniejszego artykułu. Na wniosek drugiej Strony Strona, która otrzymała wniosek, dokonuje przeglądu swojej polityki i procedur w zakresie przetwarzania danych osobowych w celu ustalenia i potwierdzenia, że zabezpieczenia przewidziane w niniejszym artykule zostały skutecznie wdrożone. Wyniki przeglądu przekazuje się w rozsądnym terminie Stronie, która o taki przegląd wystąpiła.
3. Zabezpieczenia ochrony danych przewidziane w niniejszej umowie podlegają nadzorowi Europejskiego Inspektora Ochrony Danych i Agencji Ochrony Danych Osobowych w Bośni i Hercegowinie.
4. Strony współpracują z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych jako organem nadzorczym Agencji.
5. Na koniec każdego działania operacyjnego Agencja i Bośnia i Hercegowina sporządzają wspólne sprawozdanie w sprawie stosowania postanowień niniejszego artykułu. Sprawozdanie to przekazywane jest urzędnikowi ds. praw podstawowych z ramienia Agencji i inspektorowi ochrony danych Agencji, a także Agencji Ochrony Danych Osobowych w Bośni i Hercegowinie.
6. Agencja i Bośnia i Hercegowina określają dokładne zasady przekazywania i przetwarzania danych osobowych do celów działań operacyjnych w ramach niniejszej umowy w szczegółowych postanowieniach odpowiednich planów operacyjnych. Postanowienia te muszą być zgodne z odpowiednimi wymogami prawa Unii Europejskiej i prawa w Bośni i Hercegowinie. Muszą one wskazywać między innymi zamierzony cel komunikacji, administratora lub administratorów oraz wszystkie role i obowiązki, kategorie przekazywanych danych, konkretne okresy przechowywania danych oraz wszystkie minimalne zabezpieczenia. W interesie przejrzystości i przewidywalności postanowienia te podaje się do wiadomości publicznej zgodnie z odpowiednimi wytycznymi Europejskiej Rady Ochrony Danych.

#### Artykuł 17

#### **Wymiana informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych**

1. Każda wymiana lub rozpowszechnianie informacji niejawnych w ramach niniejszej umowy wymaga zawarcia odrębnego porozumienia administracyjnego między Agencją a odpowiednimi organami Bośni i Hercegowiny, po uprzednim otrzymaniu zgody Komisji Europejskiej.
2. Każda wymiana szczególnie chronionych informacji jawnych w ramach niniejszej umowy:
- a) jest prowadzona przez Agencję zgodnie z art. 9 ust. 5 decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/443 <sup>(3)</sup>;
  - b) zostaje objęta przez Stronę otrzymującą informacje stopniem ochrony równoważnym pod względem poufności, integralności i dostępności stopniowi ochrony zapewnianemu przez środki zastosowane do tych informacji przez Stronę przekazującą informacje; oraz

<sup>(3)</sup> Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji (Dz.U. UE L 72 z 17.3.2015, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/443/oj>).

- c) odbywa się za pośrednictwem systemu wymiany informacji spełniającego kryteria dostępności, poufności i integralności dla szczególnie chronionych informacji jawnych, takiego jak sieć komunikacyjna, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (UE) 2019/1896.
3. Strony zobowiązują się przestrzegać mających zastosowanie praw własności intelektualnej odnośnie do wszelkich danych przetwarzanych w ramach niniejszej umowy.

#### Artykuł 18

##### **Decyzja o zawieszeniu, zakończeniu lub wycofaniu finansowania działania operacyjnego**

1. Jeżeli warunki realizacji działania operacyjnego nie są już spełnione, w tym jeśli poinformowała o tym policja graniczna, dyrektor wykonawczy kończy takie działanie operacyjne po uprzednim poinformowaniu Bośni i Hercegowiny na piśmie.
2. Jeżeli Bośnia i Hercegowina nie przestrzega niniejszej umowy lub planu operacyjnego, dyrektor wykonawczy może wycofać finansowanie danego działania operacyjnego, zawiesić je lub je zakończyć po uprzednim poinformowaniu Bośni i Hercegowiny na piśmie.
3. Jeżeli nie można zagwarantować bezpieczeństwa któregokolwiek z uczestników działania operacyjnego rozmieszczonych w Bośni i Hercegowinie, dyrektor wykonawczy może zawiesić lub zakończyć takie działanie operacyjne lub jego elementy.
4. Jeżeli dyrektor wykonawczy uzna, że w związku z działaniem operacyjnym prowadzonym na podstawie niniejszej umowy miały miejsce lub mogą mieć miejsce naruszenia praw podstawowych lub zobowiązań w zakresie ochrony międzynarodowej, które mają poważny charakter lub mogą się powtarzać, wycofuje finansowanie danego działania lub zawiesza albo kończy dane działanie po uprzednim poinformowaniu Bośni i Hercegowiny.
5. Bośnia i Hercegowina może zwrócić się do dyrektora wykonawczego o zawieszenie lub zakończenie działania operacyjnego, jeżeli członek zespołu nie przestrzega niniejszej umowy lub przewidzianego w niej planu operacyjnego. Wniosek taki sporządza się na piśmie, z uzasadnieniem.
6. Zawieszenie, zakończenie lub wycofanie finansowania na podstawie niniejszego artykułu staje się skuteczne z dniem powiadomienia Bośni i Hercegowiny. Nie wpływa ono na żadne prawa ani obowiązki wynikające ze stosowania niniejszej umowy lub planu operacyjnego przed takim zawieszeniem, zakończeniem lub wycofaniem finansowania.
7. Bośnia i Hercegowina może wystąpić z wnioskiem o zakończenie rozmieszczenia każdego członka zespołu lub innego odpowiedniego członka personelu, który nie przestrzega niniejszej umowy lub przewidzianego w niej planu operacyjnego lub który dopuszcza się poważnych naruszeń prawa w Bośni i Hercegowinie. Decyzję o zakończeniu rozmieszczenia podejmuje stosownie do przypadku dyrektor wykonawczy lub odpowiednie rodzime państwo członkowskie, a o decyzji tej powiadamia się odpowiednie organy Bośni i Hercegowiny.

#### Artykuł 19

##### **Zwalczanie nadużyć finansowych**

1. Bośnia i Hercegowina natychmiast powiadamia Agencję, Prokuraturę Europejską lub Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, jeżeli dowie się o istnieniu wiarygodnych zarzutów nadużyć finansowych, korupcji lub innego nielegalnego działania, które mogą naruszać interesy Unii Europejskiej.
2. W przypadku gdy takie zarzuty dotyczą środków finansowych Unii Europejskiej wydatkowanych w związku z niniejszą umową, Bośnia i Hercegowina zapewnia Prokuraturze Europejskiej lub Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych wszelką niezbędną pomoc w odniesieniu do działań dochodzeniowych prowadzonych na jej terytorium, w tym w zakresie ułatwiania przesłuchań, kontroli na miejscu i inspekcji oraz w zakresie ułatwiania dostępu do wszelkich istotnych informacji dotyczących technicznego i finansowego zarządzania sprawami finansowanymi częściowo lub w całości przez Unię Europejską.

#### Artykuł 20

##### **Wykonanie niniejszej umowy**

1. Po stronie Bośni i Hercegowiny niniejszą umowę wykonuje policja graniczna.
2. Po stronie Unii Europejskiej niniejszą umowę wykonuje Agencja.

*Artykuł 21***Rozstrzyganie sporów**

1. Wszystkie spory zaistniałe w związku ze stosowaniem niniejszej umowy rozpatrują wspólnie przedstawiciele Agencji oraz właściwe organy Bośni i Hercegowiny.
2. W przypadku braku wcześniejszego rozstrzygnięcia spory dotyczące wykładni lub stosowania niniejszej umowy rozstrzyga się wyłącznie na drodze negocjacji pomiędzy Stronami.

*Artykuł 22***Wejście w życie, zmiany, czas obowiązywania, zawieszenie i rozwiązanie umowy**

1. Niniejsza umowa podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez Strony zgodnie z ich wewnętrznymi procedurami prawnymi. Strony powiadamiają się wzajemnie o zakończeniu procedur niezbędnych do tego celu.
2. Niniejsza umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu, w którym Strony powiadomią się wzajemnie o zakończeniu wewnętrznych procedur prawnych zgodnie z ust. 1.
3. Niniejszą umowę stosuje się tymczasowo, począwszy od dnia jej podpisania, w oczekiwaniu na jej wejście w życie. Tymczasowe stosowanie niniejszej umowy zostaje zakończone, jeżeli jedna ze Stron powiadomi drugą Stronę, że nie zamierza stać się stroną umowy.
4. Niniejsza umowa może zostać zmieniona wyłącznie na piśmie za obopólną zgodą Stron.

5. Niniejsza umowa została zawarta na czas nieokreślony. Może ona zostać zawieszona lub rozwiązana w formie pisemnej za obopólną zgodą Stron lub jednostronnie przez jedną ze Stron.

W przypadku jednostronnego zawieszenia lub wypowiedzenia Strona zamierzająca zawiesić lub wypowiedzieć umowę powiadamia drugą Stronę na piśmie. Jednostronne wypowiedzenie lub zawieszenie niniejszej umowy staje się skuteczne pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano powiadomienia.

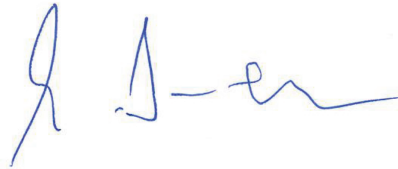
6. Powiadomienia dokonywane zgodnie z niniejszym artykułem przekazywane są, w przypadku Unii Europejskiej, do Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej, a w przypadku Bośni i Hercegowiny – do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Bośni i Hercegowiny.

W dniu podpisania umowy sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach urzędowych Unii oraz w językach i alfabetych będących oficjalnie w użyciu w Bośni i Hercegowinie, przy czym każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą umowę.

Съставено в Брюксел на единадесети юни две хиляди двадесет и пета година.  
Hecho en Bruselas, el once de junio de dos mil veinticinco.  
V Bruselu dne jedenáctého června dva tisíce dvacet pět.  
Udfærdiget i Bruxelles den ellefte juni to tusind og femogtyve.  
Geschehen zu Brüssel am elften Juni zweitausendfünfundzwanzig.  
Kahe tuhande kahekümne viienda aasta juunikuu üheteistkümnendal päeval Brüsselis.  
Έγινε στις Βρυξέλλες, στις ένδεκα Ιουνίου δύο χιλιάδες είκοσι πέντε.  
Done at Brussels on the eleventh day of June in the year two thousand and twenty five.  
Fait à Bruxelles, le onze juin deux mille vingt-cinq.  
Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an t-aonú lá déag de Mheitheamh sa bhliain dhá mhíle fiche a cúig.  
Sastavljeno u Bruxellesu jedanaestog lipnja godine dvije tisuće dvadeset pete.  
Fatto a Bruxelles, addì undici giugno duemilaventicinque.  
Briselē, divi tūkstoši divdesmit piektā gada vienpadsmitajā jūnijā.  
Priimta du tūkstančiai dvidešimt penktą metų birželio vienuoliką dieną Briuselyje.  
Kelt Brüsszelben, a kétezerhuszonötödik év június havának tizenegyedik napján.  
Magħmul fi Brussell, fil-hdax-il jum ta' Ġunju fis-sena elfejn u hamsa u ghoxrin.  
Gedaan te Brussel, elf juni tweeduizend vijftientig.  
Sporządzono w Brukseli dnia jedenastego czerwca roku dwa tysiące dwudziestego piątego.  
Feito em Bruxelas, em onze de junho de dois mil e vinte e cinco.  
Întocmit la Bruxelles la unsprezece iunie două mii douăzeci și cinci.  
V Bruseli jedenásteho júna dvetisícdvadsaťpäť.  
V Bruslju, enajstega junija dva tisoč petindvajset.  
Tehty Brysselissä yhdenentoista päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäviisi.  
Som skedde i Bryssel den elfte juni år tjugohundratjugofem.  
Sastavljeno u Briselu jedanaestog juna godine dvije hiljade dvadeset pete.  
Састављено у Бриселу једанаестог јуна године двије хиљаде двадесет пете.

Za Европейския съюз  
Por la Unión Europea  
Za Evropskou unii  
For Den Europæiske Union  
Für die Europäische Union  
Euroopa Liidu nimel  
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση  
For the European Union  
Pour l'Union européenne  
Thar ceann an Aontais Eorpaigh  
Za Europsku uniju  
Per l'Unione europea  
Eiropas Savienības vārdā –  
Europos Sąjungos vardu  
Az Európai Unió részéről  
Ghall-Unjoni Ewropea  
Voor de Europese Unie  
W imieniu Unii Europejskiej  
Pela União Europeia  
Pentru Uniunea Europeană  
Za Európsku úniu  
Za Evropsko unijo  
Euroopan unionin puolesta  
För Europeiska unionen  
Za Evropsku uniju  
За Европску унију



Za Босна и Херцеговина  
Por Bosnia y Herzegovina  
Za Bosnu a Hercegovinu  
For Bosnien-Herzegovina  
Für Bosnien und Herzegowina  
Bosnia ja Hertsegooviina nimel  
Για τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη  
For Bosnia and Herzegovina  
Pour la Bosnie-Herzégovine  
Thar ceann na Boisia agus na Heirseagaivéine  
Za Bosnu i Hercegovinu  
Per la Bosnia-Erzegovina  
Bosnijas un Hercegovinas vārdā –  
Bosnijos ir Hercegovinos vardu  
Bosznia-Hercegovina részéről  
Ghall-Božnija-Heržegovina  
Voor Bosnië en Herzegovina  
W imieniu Bośni i Hercegowiny  
Pela Bósnia-Herzegovina  
Pentru Bosnia și Herțegovina  
Za Bosnu a Hercegovinu  
Za Bosno in Hercegovino  
Bosnia ja Hertsegovinan puolesta  
För Bosnien och Hercegovina  
Za Bosnu i Hercegovinu  
За Босну и Херцеговину

